Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej
im. L. Rydygiera w Brzesku

PORADNIK DLA PACJENTA

„Informacja dla pacjentów przed pobraniem materiału na badania laboratoryjne”

Opracowała: mgr Barbara Rudnik

Brzesko 2019

Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej
SP ZOZ w Brzesku

Informacja dla pacjentów przed pobraniem materiału na badania laboratoryjne

1.Informacja dla pacjenta przed pobraniem krwi-informacja ogólna:
- na badania krwi należy zgłosić się rano, po wypoczynku nocnym, najlepiej w **godz.7.00 do 9.00**
- do czasu badania pozostać **na czczo**, czyli ostatnim posiłkiem powinna być lekka kolacja od godz.18.00 do 19.00
- badanie krwi należy wykonać przed przyjęciem leków, jeżeli nie zaburza to procesu leczenia /wymagana konsultacja z lekarzem/
- należy zachować dotychczasową dietę
- w dniu poprzedzającym badanie ograniczyć wysiłek fizyczny i nie spożywać alkoholu
- przed pobraniem nie wolno:palić papierosów, unikać stresu, pić herbaty i kawy/dopuszcza się wypicie jednej szklanki niegazowanej wody/
- przed pobraniem krwi należy odpocząć 15 minut w pozycji siedzącej
- w celu prawidłowej identyfikacji pacjenta należy przed pobraniem krwi okazać dokument tożsamości

2.Informacja dla pacjentów przed pobraniem krwi w zależności od oznaczanego parametru - informacja szczegółowa:

2.1.Parametry, które należy pobierać bezwzględnie na czczo :
Glukoza, Insulina, Lipidogram, /cholesterol całkowity, cholesterol HDL, cholesterol LDL, trójglicerydy/, **Żelazo**, **Fosfor**

Przygotowanie pacjenta do oznaczenia lipidogramu
-przez dwa tygodnie przed wykonaniem badania należy utrzymać stałą dietę
-na kilka dni przed badaniem ograniczyć spożycie produktów zawierających witaminę C/leki, soki, owoce/ i zachować całkowitą abstynencję alkoholową
-na badanie zgłosić się bezwzględnie **na czczo** po 12 godz. przerwie w spożywaniu posiłków

2.2.**Test tolerancji glukozy OGTT**
Przygotowanie:
-przez 3 dni poprzedzające badanie stosować normowęglowodanową dietę i zwykłą aktywność fizyczną
-w dniu poprzedzającym badanie ograniczyć wysiłek fizyczny i nie spożywać alkoholu
-na badanie należy przyjść po przespanej nocy
-testu nie należy wykonywać podczas gorączki, infekcji i ostrych stanów klinicznych
-w zależności od rodzaju zleconego testu badanie może trwać do 3 godz.
Wykonanie testu:
-zgłosić się do Punktu Poboru Materiału do pobrania krwi na czczo /**glukoza na czczo/**
-następnie /po pierwszym pobraniu próbki krwi/, należy wypić przygotowany wcześniej roztwór bezwodnej glukozy w czasie nie krótszym niż 2 min i nie dłuższym niż 5 min
/dorośli: 75 g glukozy w 200 ml wody/
/dzieci : 1,75 g glukozy /kg masy ciała, ale nie więcej niż 75 g/
-następnie po wypiciu roztworu glukozy zgłosić się do pobrania krwi po 1godz, po 2 godz lub po 3ech godz. w zależności od rodzaju wykonywanego testu
-podczas testu należy przebywać w poczekalni przed Punktem Poboru /nie wolno pić, jeść i palić papierosów/

Uwaga!
W przypadku testu tolerancji glukozy u ciężarnych, pacjentka powinna być na czczo ale nie jest to wymóg bezwzględny. W przypadku braku zlecenia na wykonanie testu OGTT, konieczne jest podpisanie zgody na wykonanie badania.

2.3.**Prolaktyna - test czynnościowy**
Badanie wykonuje się na zlecenie lekarza po obciążeniu lekiem Metoklopramid /MTC/
W zależności od rodzaju zleconego testu badanie może trwać od 1- 2godz

Przygotowanie:
- na badanie zgłosić się po przespanej nocy na czczo /7.00-9.00/
- w dniu pobrania unikać dużego wysiłku fizycznego, stresu i palenia papierosów
- zażywanie leków w danym dniu musi być ustalone z lekarzem i ściśle związane z celem danego badania

Wykonanie testu:
- należy zgłosić się do pobrania krwi na czczo /prolaktyna na czczo/
- następnie pacjentka powinna zażyć 1 tabletkę leku-Metoklopramid /MTC /
- po 1 godz. od zażycia leku należy pobrać krew od pacjentki 1 godz. po obciążeniu MTC.

2.4.**PSA- specyficzny antygen prostaty**
Przygotowanie:
- na badanie należy zgłosić się przed wykonaniem jakiegokolwiek zabiegu na gruczole krokowym
- co najmniej tydzień po badaniu przezodbytniczym
- co najmniej miesiąc po biopsji gruczołu krokowego
- przez dwa dni przed badaniem: zachować wstrzemięźliwość seksualną, unikać wysiłku fizycznego i długotrwałej jazdy na rowerze

2.5.**Parametry wymagające stałej pory pobrania /rytm dobowy/**
Fosfor, Potas, Kortyzol, Prolaktyna, TSH, Sód, Hemoglobina,

3.1.**Wymagania dla pacjentów przed oddaniem moczu do badania rutynowego:**
Przygotowanie:
- przed planowanym badaniem moczu należy unikać znacznych wysiłków fizycznych i długotrwałych marszów
- nie pobierać moczu w ciągu trzech dni po zakończeniu okresu menstruacyjnego
- zaleca się zachowanie wstrzemięźliwości seksualnej przynajmniej 1 dobę przed badaniem
- o ile to możliwe badanie moczu należy wykonać przed leczeniem lub po ewentualnym odstawieniu leków mogących wpłynąć na poziom mierzonego wskaźnika, jeżeli nie zaburza to procesu leczenia /po konsultacji z lekarzem/

Pobranie próbki moczu:
-po umyciu zewnętrznych narządów moczowo-płciowych przy użyciu wody i mydła należy pobrać pierwszą, poranną porcję moczu
-należy pobrać mocz ze **środkowego strumienia**: pierwszą porcję moczu oddać do ubikacji następnie około 50-100 ml moczu oddać do przygotowanego **jednorazowego pojemnika**, końcową porcję moczu oddać do ubikacji
-pojemnik zakręcić, opisać: imię, nazwisko, data i godzina pobrania
-mocz dostarczyć do Punktu Pobierania Materiału jak najszybciej/do chwili dostarczenia przechowywać w chłodnym miejscu najlepiej w temp. lodówki 2-8ºC/

Uwaga!
Do pobierania moczu u noworodków, niemowląt lub pacjentów obłożnie chorych należy stosować woreczki z hypoalergiczną taśmą klejącą. Woreczki dostępne są w aptekach.

3.2.**Dobowa zbiórka moczu**

Przygotowanie:

-przygotować czysty pojemnik z nakrętką o objętości 2-3 litrów, najlepiej z podziałką oraz jednorazowy pojemnik z nakrętką, o pojemności 50-100 ml

-w dniu poprzedzającym badanie oraz w dniu badania należy unikać znacznego wysiłku fizycznego

-nie przeprowadzać dobowej zbiórki moczu podczas, i w ciągu 3 dni po zakończeniu okresu menstruacyjnego

-pozostałe, szczegółowe zalecenia dotyczące przygotowania się do badania należy ustalić indywidualnie z lekarzem prowadzącym

Wykonanie:

I dzień

-rano, po wypoczynku nocnym np. godz.6.00 pierwszą porcję moczu oddać do ubikacji

-zapisać czas oddania pierwszej porcji moczu

-wszystkie następne porcje moczu oddawać do przygotowanego pojemnika

Pojemnik, przez cały okres zbiórki przechowywać w chłodnym, zacienionym miejscu

II dzień

-rano, o godz.6.00 do pojemnika oddać tylko pierwszą porcję moczu po nocy

-zapisać czas oddania ostatniej porcji moczu

-zmierzyć całą objętość moczu w pojemniku/ zapisać/

-mocz dokładnie wymieszać, a następnie odlać ok.50-100 ml do jednorazowego pojemnika na badanie ogólne

-pojemnik opisać: imię, nazwisko, objętość moczu, czas rozpoczęcia i zakończenia zbiórki

-mocz dostarczyć do Punktu Pobierania Materiału jak najszybciej

4.**Badanie kału**

4.1.**Kał na krew utajoną, kał na pasożyty i ich jaja**

- materiał do badań pacjent powinien pobrać sam do jednorazowego plastikowego pojemnika przy użyciu umieszczonej w pojemniku łopatki
- pobrany materiał powinien pochodzić z różnych miejsc/2, 3 różnych miejsc/ z tej samej porcji kału w ilości nie większej niż 1/3 pojemnika
- pojemnik należy szczelnie zamknąć/zalecane jest zabezpieczenie pojemnika woreczkiem foliowym/
- pojemnik z kałem powinien być opisany imieniem i nazwiskiem oraz godziną i datą pobrania
- kał należy dostarczyć do Punktu Poboru do 2 godzin od momentu pobrania, powyżej 2 godzin, należy przechowywać w chłodnym miejscu /w temperaturze lodówki/

Uwaga!

W celu zwiększenia skuteczności badania kału na pasożyty i ich jaja zaleca się **trzykrotne** wykonanie badania w trzech próbkach kału pobranych w odstępach 2-3 dniowych.